

C/2024/7064

4.12.2024

Advies van het Europees Comité van de Regio's — Europees actieplan voor windenergie

(C/2024/7064)

Rapporteur: Andries GRYFFROY (BE/EA), lid van het Vlaams Parlement
Referentiedocument: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Europees actieplan voor windenergie
COM(2023) 669 final

BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR),

1. steunt de inspanningen van de Commissie om de windindustrie in de EU te versterken en de ontwikkeling van windenergie in de hele EU te bevorderen, aangezien windenergie veel mogelijkheden biedt om de energievoorziening veilig te stellen, het aandeel hernieuwbare energie te vergroten en betaalbare energieprijzen te garanderen. Dat alles kan leiden tot een grotere energieonafhankelijkheid van de lokale en regionale overheden. Windenergie is dan ook een van de belangrijkste technologieën om de doelstellingen van de Europese Green Deal te halen.
2. Het is van cruciaal belang dat steden en regio's in staat worden gesteld om werk te maken van de EU-doelstellingen inzake schone energie en energie-efficiëntie, zoals uiteengezet in de COP28-verklaring, het "Fit for 55"-pakket, het pakket Europese windenergie, de EU-strategie voor hernieuwbare offshore-energie, REPowerEU en de Green Deal.
3. Het pakket windenergie moet worden afgestemd met de lokale en regionale overheden om te kunnen tegemoetkomen aan de eisen op het gebied van lokale energieproductie in Europa.
4. Lokaal geproduceerde schone energie, zoals windenergie, kan een belangrijke rol spelen bij het veerkrachtiger maken van lokale en regionale overheden, het verbeteren van het concurrentievermogen en de energieonafhankelijkheid van de EU, het veiligstellen van de energievoorziening en het verwezenlijken van de decarbonisatiedoelstellingen van de regio's.
5. Het CvdR benadrukt dat er, om het concurrentievermogen van de EU op peil te houden, behoefte is aan meer steun om de economie koolstofvrij te maken en tegelijkertijd de afhankelijkheid van de EU van derde landen te verminderen en de toenemende concurrentie in de schonetechnologiesectoren het hoofd te bieden.
6. Lokale toeleveringsketens in de windenergiesector kunnen een cruciale bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid op lokaal en regionaal niveau en zijn daarom essentieel voor het welzijn van de lokale bevolking op de lange termijn.
7. Windenergieprojecten hebben echter een grote impact op de lokale en regionale ruimtelijke en maritieme ordening. Het risico bestaat dat de plaatselijke gemeenschap ze moeilijk aanvaardt als zij er niet goed bij betrokken wordt. Het CvdR verzoekt de Commissie om de daadwerkelijke participatie van burgers en lokale en regionale overheden als zevende pijler van het Europees actieplan voor windenergie (WPAP) op te nemen. Het valt te betreuren dat in het WPAP voorbij wordt gegaan aan het belang van het lokale draagvlak en raadpleging. In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de rol van hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiecoöperaties en het delen van energie als vorm van uitgebreide "prosumptie", of een grotere lokale energievoorziening voor economische en sociale ontwikkeling, zodat het maatschappelijk draagvlak, de betrokkenheid van de gemeenschap en het algemene welzijn kunnen worden vergroot.
8. De ontwikkeling van windenergieprojecten gaat niet snel genoeg om de veerkracht en de continuïteit van de energievoorziening te waarborgen. Dit heeft verschillende oorzaken, die hieronder worden besproken.

9. Het CvdR is ingenomen met het Europees handvest inzake windenergie, dat in december 2023 door 26 EU-ministers en meer dan 300 windenergiebedrijven is ondertekend en waarin de lidstaten en de sector zich ertoe verbinden belemmeringen weg te nemen om de ontwikkeling van windenergieprojecten te versnellen, maar betreurt dat lokale en regionale overheden niet in dit handvest zijn opgenomen.

10. Ook lokale en regionale overheden kunnen een zeer belangrijke rol spelen bij de ontwikkeling van dergelijke windenergieprojecten. Daarom moeten hun standpunten worden meegenomen in de verdere uitvoering van het pakket Europese windenergie.

11. Dit initiatiefadvies en de bijbehorende technische analyse kunnen hiervoor als basis dienen.

De ruimere context

12. Windenergie is een fluctuerende energiebron en moet van het punt van opwekking naar het punt van verbruik worden getransporteerd of lokaal worden opgeslagen, in de vorm van elektriciteit of moleculen of als warmte voor distributie in stadsverwarmingsnetten.

13. Een adequaat systeem voor opslag, transport en distributie van energie, met inbegrip van grensoverschrijdende interconnecties, is essentieel voor de ontwikkeling van zowel onshore- als offshore-projecten en voor de stabiliteit van het elektriciteitsnet. De aanleg van dergelijke kritieke infrastructuur moet zijn afgestemd op het gebruik van windenergie en het potentieel ervan.

14. Deze systeembenadering strookt met de grondgedachte achter het WPAP en wordt ook erkend in het handvest inzake windenergie, maar blijft zeer abstract en voorziet niet in opslagmechanismen. Op langere termijn zullen opslagsystemen nodig zijn om de productie van hernieuwbare energie niet in de weg te staan.

15. In bepaalde regio's bemoeilijkt de netcapaciteit nu al de aansluiting van windinstallaties. De ontwikkeling van infrastructuur in verschillende regio's is kapitaalintensief en omslachtig. Knelpunten in de toeleveringsketens voor netuitbreidingsprojecten kunnen een belemmering vormen voor de aansluiting van windinstallaties. De netwerkinfrastructuur moet worden versterkt om de uitbreiding van windenergie te ondersteunen. Het CvdR dringt er bij de Europese Commissie op aan prioriteit te geven aan investeringen in netwerkkapaciteit en regionale samenwerking om de verwachte toename van installaties op te vangen, met bijzondere aandacht voor nieuwe concepten zoals slimme netwerken en energiepositieve wijken.

16. Gezien de snelle uitbreiding van de windenergiecapaciteit in Europa moet er rekening worden gehouden met de gehele levenscyclus van windmolencomponenten. Het CvdR dringt aan op meer innovatie en recyclingcapaciteit om te zorgen voor duurzaamheid en een efficiënt gebruik van hulpbronnen in de windenergiesector.

17. Een belangrijke voorwaarde voor succesvolle vooruitgang bij de uitrol van hernieuwbare offshore-energie is dat de kennis op dit gebied wordt verbeterd en dat nieuwe technologieën worden getest om de ontwikkeling van dit soort installaties te ondersteunen. Daartoe zal het belangrijk zijn de ontwikkeling van test- en onderzoeksplatforms op het gebied van hernieuwbare offshore-energie te stimuleren om de toepassing van innovatieve en kosteneffectievere oplossingen in verband met hernieuwbare energie aan te moedigen.

18. Het CvdR roept de Europese Commissie op om het actieplan ter bevordering van de uitbreiding van het netwerk aan te vullen met een langetermijnplan voor de ontwikkeling van lokale netwerken, waarin rekening wordt gehouden met de koppeling van sectoren, bijvoorbeeld door middel van de opslag en transmissie van energie in de vorm van moleculen.

19. Het tienjarenplan voor netwerkontwikkeling moet worden uitgebreid met transmissie- en opslagcapaciteit voor moleculen zoals hernieuwbare waterstof of andere hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong (RFNBO's).

20. Een aanzienlijke hoeveelheid windenergie aan land is niet alleen aangesloten op het transmissienetwerk, maar ook op het lokale distributienet. De lokale distributiesysteembeheerders (DSB's) spelen een essentiële rol als aansluitpunt en informatiebron voor de aansluiting van onshore-windmolens. De lokale en regionale overheden zijn een belangrijke stakeholder in deze lokale DSB's.

21. Er moet informatie worden uitgewisseld met lokale en regionale overheden om hen te motiveren potentiële knelpunten zo vroeg mogelijk te signaleren en hen in staat te stellen de planning op regionaal niveau mogelijk te maken.

22. Havens spelen een belangrijke rol bij het bevorderen van de energietransitie en bij het veiligstellen van de energievoorziening, als kritieke infrastructuur, als bevoorradingsstations en draaischijven voor de productie van offshore-windenergie. Er moet meer worden geïnvesteerd in haven- en terminalinfrastructuur en in de integratie van offshore windenergiecapaciteit in het continentale netwerk. Het CvdR dringt aan op adequate bescherming van deze infrastructuur omdat zij belangrijk is voor de energiezuikerheid.

Verbetering van de vergunningsprocedure

23. Veel EU-regio's die grenzen aan Rusland en Belarus ondervinden problemen met de opwekking van windenergie vanwege de radar- en sensortechnologie die voor defensiedoeleinden wordt gebruikt. Het bevorderen van de opwekking van windenergie in deze regio's zou niet alleen helpen om de energiezuikerheid te vergroten, maar ook om de regio's aan de buitengrenzen van de EU weerbaarder te maken.

24. Het CvdR stelt vast dat ontwikkelaars van windenergieprojecten bij het aanvragen van vergunningen met ernstige vertragingen te maken krijgen en dat er risico's verbonden zijn aan deze lange wachttijden. Het is het ermee eens dat er snelle en transparante vergunningsprocedures nodig zijn. Waar mogelijk kunnen hierbij digitale tools worden ingezet.

25. Het CvdR benadrukt en stelt voor de ontwikkeling van kleine decentrale windenergiesystemen in combinatie met energieopslag te versterken en te mobiliseren, om overbelasting van het net te vermijden en kleine windinstallaties te ondersteunen.

26. Het zijn onder andere de lokale en regionale overheden die instaan voor het leveren van vergunningen. Zij moeten dan ook over deskundig en gekwalificeerd personeel beschikken. Om lokale en regionale overheden in staat te stellen deze vergunningsprocedures uit te voeren, moet er op lokaal niveau voortdurend worden geïnvesteerd in instrumenten, vaardigheden en ook in passende ondersteuning. Het volstaat niet om instrumenten in het leven te roepen zonder adequate training en beheer van competenties. Stabiele en transparante procedures, op basis van objectieve beoordelingen, zijn van cruciaal belang voor een betrouwbare governance. In deze context moeten lokale en regionale overheden de voordelen van kleinschalige windenergieprojecten met een laag vermogen (bijv. 50 kW) overwegen en serieus nemen.

27. Een vergunningsprocedure waarbij de doorlooptijden worden verkort of zelfs fases van de procedure worden geschrapt omdat ze niet essentieel worden geacht, betekent niet altijd dat er snel een vergunning wordt verkregen. Er moet immers voor worden gezorgd dat de procedure in redelijke mogelijkheden en termijnen voorziet om alle betrokken partijen en de samenleving als geheel in staat te stellen om daadwerkelijk te participeren en input te leveren, zodat lange en dure rechtszaken worden vermeden. Het is belangrijk dat de bevoegde autoriteiten zich strikt houden aan de termijnen waarin de procedure, wanneer die eenmaal is vastgesteld, voorziet.

28. Lokale en regionale overheden ondervinden problemen met de vergunningsprocedures, die vaak conflicteren met Europese richtlijnen en verordeningen zoals de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn. Er moet worden gezocht naar manieren om de efficiëntie en het goedkeuringspercentage van vergunningsprocedures te verbeteren, rekening houdend met milieunormen. Daarnaast zou het opleiden van lokale en regionale overheden over de bepalingen van de vogel- en habitatrichtlijnen (bijv. passende effectbeoordeling, verzachtende, compenserende maatregelen enz.) een serieuze mogelijkheid kunnen zijn om vertragingen in de vergunningverlening te beperken.

29. Verschillende richtlijnen, zoals de richtlijn hernieuwbare energie, bevatten al bepalingen om de vergunningsprocedures te verbeteren. Het CvdR dringt erop aan dat alle wetgeving wordt gestroomlijnd en in regionale wetgeving wordt omgezet.

30. De rol van lokale en regionale overheden in de strategische lokale en regionale energieplanning moet worden versterkt om een efficiënte en gecoördineerde uitbouw van energie-infrastructuur te waarborgen. Lokale en regionale overheden kunnen zorgen voor een soepeler verloop van het proces door lokale energiefora op te zetten en te beheren. Deze fora kunnen de relevante spelers in de energiesector bijeenbrengen, zoals elektriciteitsnetbeheerders, stadsverwarmingsbedrijven en exploitanten van windturbines, alsook burgers.

31. Het CvdR roept de Europese Commissie op een bredere aanpak voor vergunningsprocedures te hanteren, rekening te houden met geschillen als een integraal onderdeel van het vergunningsproces en geschilprocedures in heel Europa te harmoniseren en tot een minimum te beperken.

32. De Europese Commissie moet maatregelen nemen om geschillen te voorkomen, rekening houdend met het subsidiariteitsbeginsel en de specifieke kenmerken van elke regio.

Financieringsmogelijkheden

33. Het CvdR benadrukt dat duurzame financiering het best kan worden gewaarborgd dankzij marktvoorwaarden die zorgen voor een positieve businesscase en een stabiel wetgevingskader dat stabiele tariefregelingen omvat en het investeringsrisico vermindert. Zo'n stabiele omgeving is ook nodig om het vertrouwen te herstellen dat ontwikkelaars van windenergieprojecten en investeerders nodig hebben om deze investeringen te kunnen doen.

34. De totale systeemkosten hangen ook af van de netuitbreiding die nodig is. Net als bij de vergunningverlening moet er ook rekening worden gehouden met de netontwikkeling. Bovendien moet bij het prioriteren van investeringen in windenergie ook gelet worden op de timing, de transparantie van de kosten en de maatschappelijke acceptatie van deze netontwikkeling. Met de toename van stroomopwekking uit wind- en zonne-energie ontstaat ook behoefte aan schone en flexibele capaciteit binnen het huishouden om elektriciteit slim op te slaan en aan vraag ter plaatse, om het elektriciteitssysteem veerkrachtiger te maken.

35. Hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong (RFNBO's) kunnen ook een kosteneffectieve manier zijn om het net te ontwikkelen wanneer de infrastructuur financiering op lange termijn vereist, mits eventuele acties gebaseerd zijn op objectieve en wetenschappelijk onderbouwde gegevens.

36. Er moet ook proactief worden gezorgd voor de noodzakelijke uitbreiding van het transmissie- en distributienet in aangewezen gebieden om zo de economische levensvatbaarheid te garanderen. In deze netten moeten flexibiliteits- en opslagsystemen worden ontwikkeld om perioden van negatieve prijzen en/of onderbrekingen van de productie tot een minimum te beperken. Onderbrekingen van de productie verminderen niet alleen het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix, maar leiden ook tot een aanzienlijk inkomstenverlies voor de ontwikkelaars van windenergieprojecten, waardoor de economische levensvatbaarheid in het gedrang komt.

37. Bij de ontwikkeling van deze netwerksystemen, zowel onshore als offshore, moet de mogelijkheid worden ingebouwd om windmolenparken, met name offshore, in verschillende regio's aan elkaar te koppelen, om congestie van het netwerk te voorkomen. Het CvdR pleit ervoor het concept van offshore biedzones te onderzoeken om verstoringen voor ontwikkelaars van windenergieprojecten te beperken en te zorgen voor een efficiëntere elektriciteitsmarkt voor particulieren en bedrijven.

38. Het is zaak om goede praktijken op het gebied van bedrijfsmodellen vast te stellen ter ondersteuning van investeringen in windenergie en de ontwikkeling, exploitatie en het onderhoud van het netwerk op lokaal niveau. In deze context zou windenergie de lokale en regionale overheden concurrentievoordelen kunnen bieden bij het bepalen van hun eigen energiemix.

39. Het CvdR is ingenomen met de rol van de EIB bij de financiering van grootschalige windenergieprojecten en bij het waarborgen van de financieringsvoorwaarden ervan. Dit zou lokale en regionale overheden ook de mogelijkheid moeten bieden om te investeren in lokale projecten voor de ontwikkeling van windenergie. De nauwe banden met de lokale en regionale overheden moeten worden gehandhaafd en verdiept.

40. Het CvdR stelt voor om na te gaan of er financieringsinstrumenten kunnen worden opgezet voor elk windmolengebied, zodat rekening kan worden gehouden met regionale verschillen in elk van deze gebieden en de financiering in de meer ontwikkelde zones kan worden versneld.

41. Bij de financieringsopties wordt veel belang gehecht aan stroomafnameovereenkomsten en contracten ter verrekening van verschillen. Dit zijn complexe instrumenten die geschikt kunnen zijn voor grootschalige ontwikkelingen, maar ook kleinere ontwikkelingsprojecten moeten in overweging worden genomen.

42. Lokale en regionale overheden hebben beperkte ervaring en expertise op deze gebieden. Het is erg belangrijk dat zij hulp krijgen bij het vertalen van deze concepten in regionale wetgeving.

43. Er moet worden nagegaan of burgers windenergie geheel of gedeeltelijk kunnen financieren via energiecoöperaties met het oog op een financieel rendement voor de burgers. Deze energiecoöperaties zouden ten minste dezelfde markttoegang moeten hebben als energieleveranciers en financiële investeerders. Het financiële rendement voor de gemeenschap zou betekenen dat de windenergieprojecten meer steun krijgen van de lokale bevolking, zodat dure en lang aanslepende rechtszaken worden vermeden.

44. Op lokaal en regionaal niveau bieden energiegemeenschappen de mogelijkheid om een duurzame, gedecentraliseerde en democratische energietransitie tot stand te brengen met de actieve deelname van lokale en regionale overheden. Dergelijke energiegemeenschappen moeten bottom-up-, open en democratische organisatiestructuren zijn met vrijwillig lidmaatschap. Op basis van de gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (RED III) zouden hernieuwbare-energiegemeenschappen lokaal beschikbare hernieuwbare bronnen (inclusief windenergie) kunnen exploiteren via de juridische entiteit (gemeentelijke entiteit, coöperatie, non-profit, vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, special purpose onderneming, enz.) die het best aansluit bij de lokale energiebehoeften en context. Er moet echter worden opgemerkt dat deze energiegemeenschappen ook te maken hebben met vergunningskwesties en hoge administratieve lasten en dat energieleveranciers administratieve vergoedingen vragen, wat de businesscase uiterst moeilijk maakt.

45. Het publiek staat weliswaar positief tegenover hernieuwbare energie in het algemeen, maar individuele projecten worden vaak met scepsis of weerstand door de lokale bevolking ontvangen.

Algemene aanvaarding

46. Het CvdR betreurt dat er in het WPAP weinig wordt ondernomen om de algemene aanvaarding van projecten voor de ontwikkeling van windenergie te verhogen. Lokale en regionale overheden ervaren vaak veel wantrouwen en burgers voelen zich soms bedreigd wanneer in hun buurt windenergieprojecten worden ontwikkeld. Burgers spelen een belangrijke rol in de energietransitie. Een eerlijke en rechtvaardige transitie moet rekening houden met hun mening en moet ervoor proberen te zorgen dat windenergieprojecten door de bevolking gesteund worden. Daarom moeten in de milieuvergunningfase alle mogelijke inspanningen worden geleverd om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren door het opstellen van een plan voor het betrekken van belanghebbenden (Stakeholder Engagement Plan), dat in elk geval moet worden gericht aan de lokale gemeenschap en de lokale overheden.

47. Mensen kunnen zich ongehoord voelen en reageren met NIMBY (Not in My Backyard) of, nog erger nog, BANANA (Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything), wat aanzienlijke polarisatie in de samenleving teweegbrengt en tot rechtszaken leidt.

48. Dit algemene wantrouwen van burgers en verschillende belanghebbenden geldt niet alleen voor de ontwikkeling van windparken zelf, maar ook ruimer voor de infrastructuur die nodig is om deze parken op het distributie- en transmissienetwerk aan te sluiten. Om een maatschappelijk draagvlak te kunnen creëren, is op beide vlakken een inspanning nodig.

49. Het CvdR is ervan overtuigd dat het maatschappelijk draagvlak voor ontwikkelingsprojecten doorgaans groter is wanneer de regio en omwonende burgers op een eerlijk financieel deel van de opbrengst ervan kunnen rekenen.

50. Om het maatschappelijk draagvlak te vergroten moeten er mogelijkheden komen om zowel omwonenden als lokale overheden te compenseren voor negatieve en kwantificeerbare effecten van windenergie op het landschap en op de ruimte voor andere activiteiten. Daarbij moet onder meer worden gedacht aan compensatie voor bepaalde eigendommen die objectieve schade ondervinden of aan toegang tot energie tegen voordelige tarieven.

51. Het pakket windenergie voorziet in aanzienlijke steun voor lokale en regionale overheden bij hun vergunningsprocedures, maar niet in financiële of praktische hulp bij hun taak om een algemeen draagvlak te creëren voor de ontwikkeling van windenergie en bij energietransitie in het algemeen.

52. Het CvdR verzoekt de Commissie dringend actie te ondernemen om een breed vertrouwen in de energietransitie op te bouwen. Hierbij valt te denken aan een voorlichtingscampagne, aangepaste procedures, algemene richtsnoeren en goede praktijken (en bedrijfsmodellen). De burgers moeten actief worden betrokken bij windenergieprojecten die binnen hun gemeenschap worden uitgevoerd. In dit verband moeten de lokale en regionale overheden al in het vroegste stadium worden betrokken bij de ontwikkeling van windenergieprojecten. Er moet worden gekeken naar de mogelijkheid voor burgers om in de projecten te investeren.

53. De achterliggende logica van een wijdverbreide acceptatie moet beter worden begrepen. Innovatiefondsen moeten niet alleen naar innovatie in productie en omscholing gaan, maar ook naar projecten in de sociale en geesteswetenschappen en de optimalisering van windmolens op basis van hoe deze door de burgers worden ervaren (bijv. geluid en trillingen, schaduweffecten).

54. Omscholings- en bijscholingsprogramma's voor werknemers uit krimpende industrieën zoals koolstofintensieve sectoren, zullen bijdragen tot een groter algemeen draagvlak onder de burgers en moeten daarom een topprioriteit blijven.

55. Het CvdR roept de ontwikkelaars van windenergieprojecten op om lokale en regionale overheden tijdig over hun projecten te informeren en om open te staan voor een discussie hierover. Op deze manier kunnen ze niet alleen profiteren van de expertise van lokale en regionale overheden over de omstandigheden ter plaatse, maar ook helpen om de algemene aanvaarding te verbeteren. In dit stadium moet het doel zijn om het windenergieproject zo te organiseren dat het resultaat van de vergunningsprocedure maximaal is.

56. De energietransitie moet ook gericht zijn op de maatschappelijke voordelen van de nieuwe hernieuwbare energie-industrie. Hierbij wordt gedacht aan het potentieel voor lokale toeleveringsketens tijdens de bouw, productie, installatie, exploitatie en recycling van windmolens. De toename van het aanbod van fossielvrije windenergie biedt mogelijkheden voor start-ups en uitbreidingen binnen het bedrijfsleven in ruime zin, met alle banen en inkomsten die daaruit voortvloeien. Om de algemene acceptatie te vergroten en geschoolde werknemers aan te trekken naar de sector, moet goed worden gecommuniceerd over de successen die deze overloopeffecten met zich meebrengen.

Zorgen voor eerlijke concurrentie

57. Een ongelijk speelveld kan negatieve gevolgen hebben voor fabrikanten van windenergie-installaties in de EU en kan zelfs hun concurrentievermogen op de Europese markt verzwakken. Dit kan leiden tot minder werkgelegenheid en minder welvaart in de EU, de lidstaten en de regio's. De in het pakket windenergie voorgestelde maatregelen zijn essentieel om een gelijk speelveld te waarborgen. Het CvdR roept de EU op om Europese toeleveringsketens voor windenergie te ondersteunen teneinde het concurrentievermogen van EU-bedrijven te versterken en tegelijkertijd de afhankelijkheid van derde landen te verminderen.

58. Aangezien alle industriële fabrikanten in de EU het financieel moeilijk hebben en dit negatieve gevolgen kan hebben voor de hele waardeketen van de Europese industrie, en daarmee voor duizenden banen in de hele EU, stelt het CvdR voor om een "made in and by Europe"-label in te voeren dat een minimum aan lokale inhoud in windturbinecomponenten verplicht stelt. Dit gebeurt momenteel al in landen zoals Brazilië, China, de Verenigde Staten en India.

59. De aanbestedingsprocedures van lokale en regionale overheden moeten in overeenstemming zijn met Richtlijn 2014/24/EU betreffende overheidsopdrachten, op grond waarvan opdrachten worden gegund aan de uit economisch oogpunt voordeligste inschrijving, op basis van de laagste prijs of de beste prijs-kwaliteitverhouding. Volgens de richtlijn kan het kwaliteitscriterium ook milieu- en sociale aspecten omvatten. In overeenstemming met de verordening voor een nettonulindustrie moet het ook mogelijk zijn om bij aanbestedingen oog te hebben voor concurrentieomstandigheden en leveringszekerheid, zodat eenzijdige afhankelijkheid van leveranciers van buiten de EU wordt voorkomen.

60. Een aanzienlijk deel van de overheidsopdrachten wordt door lokale en regionale overheden uitgevoerd. Er moet ook rekening worden gehouden met hun competenties en vaardigheden. Over het algemeen is de prijs nog steeds de doorslaggevende factor bij aanbestedingen. Er zijn weinig gegevens over de manier waarop koolstofboekhouding moet worden opgenomen en het ontbreekt op dit vlak ook aan ervaring.

61. Het CvdR pleit voor een eenvoudige wettelijke en administratieve basis en standaardrichtlijnen over hoe bij aanbestedingen en veilingen aspecten zoals koolstofboekhouding of circulariteit kunnen worden opgenomen.

62. Het kan moeilijk zijn om informatie over de koolstofvoetafdruk van infrastructuur voor hernieuwbare energie te verkrijgen van fabrikanten, en vooral van de verschillende schakels in de toeleveringsketen, met inbegrip van buitenlandse leveranciers, wanneer deze moeten worden meegerekend. Er dient zo snel mogelijk te worden overgegaan tot de toepassing van het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie.

63. Bij de vaststelling van aanbestedingsprocedures en veilingen moet ook rekening worden gehouden met het circulaire karakter van materialen en met de ontmanteling van de windmolen aan het einde van de levensduur ervan.

64. Een van de eerste beginselen van circulariteit bestaat erin hergebruik in plaats van recycling te bevorderen. Het CvdR dringt erop aan dat in het kader van eerlijke mededinging voorrang wordt gegeven aan repowering-projecten.

65. Het bevorderen van lokale werkgelegenheid en lokale ecosystemen bij aanbestedingen en veilingen heeft ook een positief effect op de acceptatie door het grote publiek.

66. De huidige geopolitieke context toont aan dat er behoefte is aan veerkracht en voorzieningszekerheid, niet alleen op het vlak van energie maar ook op het vlak van kritieke materialen. Het CvdR bevestigt nogmaals het belang van lokale bevoorradingsketens om deze veerkracht te bereiken.

Brussel, 9 oktober 2024.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Vasco ALVES CORDEIRO
